

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดใน การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพของประชากร ทั้งในแง่ การพัฒนากำลังคน (Man power) และการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของ ประเทศ เพราะผลที่ได้จากการพัฒนาคือ ความมีคุณภาพของคน ดังนั้นรัฐจึงถือ ว่าการจัดการศึกษาเป็นภาระกิจที่สำคัญและจำเป็นยิ่งที่รัฐจะต้องรับผิดชอบ ดัง ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 มาตรา 60 (กระทรวงมหาดไทย 2522 : 16) ความว่า ... "การจัดระบบการศึกษาอบรม เป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะสถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ รัฐ"

ถึงแม้ว่าการจัดระบบการศึกษาอบรมจะเป็นหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยแทบทุกฉบับได้กำหนดไว้ก็ตาม แต่รัฐก็ไม่สามารถจะจัดการ ศึกษาทุกระดับในรูปของการให้เปล่าได้ เพราะว่ารัฐมีงบประมาณจำกัดซึ่งจะต้อง พัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ อีก แต่อย่างไรก็ตามรัฐก็ได้จัดการศึกษาแบบให้เปล่า แก่เยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนั่นคือ การจัดการ ศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับให้มีความรู้พื้นฐาน โดยไม่ ต้องเสียค่าเล่าเรียน ซึ่งเป็นนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐตามแผนการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 5) ซึ่งกำหนดไว้ ในหมวด 1 ข้อ 11 ว่า ... "รัฐพึงจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงบริบูรณ์ สำหรับ สถานศึกษาของรัฐและของท้องถิ่นจะต้องจัดให้เปล่า"

ดังนั้นการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา จึงเป็นการจัดการศึกษาระดับ เดี่ยวเท่านั้น ที่ให้ความเสมอภาคแก่ปวงชนในการที่จะเข้าศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้

มีความรู้พื้นฐานสำหรับนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป
 ดังกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 3 ข้อ 31
 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520: 10-11) ความว่า

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน มีความ
 สามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ ทึคคำนวณ
 ได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ
 และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดี ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
 ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

การดำเนินการประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
 ได้กำหนดให้ขยายการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงทุกตำบลในปีการศึกษา 2525 ได้ดำเนินการ
 ไปตามนโยบายและบรรลุปเป้าหมาย คือมีโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติครบทุกตำบล โดยเฉลี่ย
 แต่ละตำบลจะมีโรงเรียนประถมศึกษาประมาณ 5 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการ
 การการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 ก : 90) แต่ขนาดของโรงเรียนแต่ละชั้นที่
 เปิดจะแตกต่างกันตามจำนวนของประชากร

ด้วยเหตุที่มีการขยายภาคบังคับให้ครบทุกตำบล เฉลี่ยตำบลละ 5 โรงเรียน
 นี้ ทำให้เกิดปัญหาเรื่อง เขตบริการโรงเรียน (Catchment Area) ข้ำซ้อน
 (สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 ข: 25) คือโรงเรียน
 บางแห่งอยู่ใกล้กัน จำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนจึงมีน้อย และจากสภาพความ
 กั้นการแห่งแล้ง เป็นเหตุให้มีการย้ายถิ่นที่ท่ามาหากินของผู้ปกครองนักเรียน ทำให้
 จำนวนนักเรียนลดลง อีกประการหนึ่งเป็นผลสำเร็จจากการวางแผนครอบครัว

พ.ศ. 2515 - 2519 จึงทำให้จำนวนนักเรียนในปัจจุบันลดลง และมีแนวโน้ม
 ลดลงไปอีกในอนาคต จากสถานการณ์เหล่านี้ จึงทำให้มีจำนวนโรงเรียนประถมศึกษา
 ขนาดเล็กเพิ่มขึ้น

จากสถิติการประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่ง
 ชาติ ปีการศึกษา 2526 (2526: 8) มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ จำแนก
 ตามจำนวนนักเรียนได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2526 จำแนกตามขนาด

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนโรงเรียน (โรง)
ขนาดเล็มาก	20 - 120	10,124
ขนาดเล็ก	121 - 359	16,895
ขนาดกลาง	360 - 719	3,149
ขนาดใหญ่	720 - 1,079	352
ขนาดใหญ่มาก	1,080 คนขึ้นไป	173
	รวม	30,693

จะเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนระหว่าง 121 - 359 คน) คือมีถึง 16,895 โรงเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 30,693 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.14 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

จากการที่มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวนมากนี้ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาเรื่องการลงทุน ทั้งผลการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 ก:90) พบว่า

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จะเสียค่าใช้จ่ายต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ คือยอดค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนประถมศึกษา คนละ 5,079 บาทต่อปี แต่ค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดปกติ คนละ 2,942. บาทต่อปี และการปรับปรุงคุณภาพก็หายาก เพราะได้งบประมาณเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนน้อย

จากข้อมูลเหล่านี้จะเห็นว่ารัฐบาลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเหล่านี้มีใช้น้อย เพราะโรงเรียนประถม

ศึกษานานเด็กมีจำนวนมากดังกล่าวแล้ว

ถึงแม้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเหล่านี้ จะเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อหัวสูงแล้วก็ตาม แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน คุณภาพ และมาตรฐานของการประถมศึกษา ก็ไม่ไต่สูงขึ้นไปเป็นสัดส่วนกับปริมาณเงินที่ลงทุนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับจึงเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 ข. 25) ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2526 ที่เรียนตกซ้ำชั้นตั้งแต่ ชั้นเด็กเล็กถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นจำนวนมาก เช่น เขตการศึกษา 6 มีนักเรียนเรียนซ้ำชั้นตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง 24,687 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 25-28) นับว่าเป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาที่สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินไปเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522 : 4-5) ได้สรุปปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไว้ ดังนี้

1. ทางราชการไม่สามารถจะบรรจุครูให้ครบชั้นได้ เพราะข้อจำกัดของงบประมาณ ฉะนั้นจะทำให้อัตราครูต่อนักเรียนต่ำมาก แต่ค่าใช้จ่ายต่อหัวสูง
2. การที่มีครูไม่ครบชั้น ครูคนหนึ่งต้องรับผิดชอบในการสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียน ทำให้การเตรียมการสอน และการประเมินผล การสอน เป็นไปด้วยความยากลำบากกว่าการสอนที่มีครูครบชั้น ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพต่ำกว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่
3. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และวิชาเลขคณิตต่ำกว่านักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ และจากการทดลองเบื้องต้นในโรงเรียนโครงการวิจัยแบบทดลองเรื่อง การจัดองค์การและระบบบริหารโรงเรียนประชาบาลในจังหวัดสระบุรี และอุบลราชธานี พบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จะดีกว่าของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ทั้งในวิชาภาษาไทยและวิชาเลขคณิต ซึ่งก็ตรงกับผลการวิจัยเบื้องต้น
4. เมื่อเปรียบเทียบโรงเรียนประชาบาลขนาดใหญ่กับขนาดเล็กปรากฏว่า โรงเรียนประชาบาลขนาดเล็ก มีข้อเสียเปรียบหลายประการ คือ

4.1 ครูคนหนึ่งจะสอนมากกว่า 1 ชั้นเรียน โดยครูเหล่านี้ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาที่จะสอนนักเรียนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนพร้อม ๆ กัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการสอน

4.2 ปริมาณของงาน (จำนวนของงาน) ในการสอน 2 ชั้นเรียน เกือบเป็น 2 เท่าของการเรียนชั้นเดียว เช่น การออกข้อสอบ การทำงานธุรการประจำชั้น เป็นต้น

4.3 ครูที่สอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียน เกิดพะวักพะวนในการควบคุมดูแลชั้นเรียน

4.4 การที่ครูกำหนดสอนสองชั้นพร้อม ๆ กัน ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนกับครูเพียงครึ่งหนึ่งของโรงเรียน

จากสถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 5 - 8) เขตการศึกษา 6 มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนระหว่าง 121 - 359 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2526

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก
ลพบุรี	438	195
พระนครศรีอยุธยา	428	321
สระบุรี	358	165
อุทัยธานี	274	125
ชัยนาท	229	127
อ่างทอง	160	111
สิงห์บุรี	149	97
รวม	2,036	1,141

จะเห็นว่าจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนระหว่าง 121 - 359 คน) ในเขตการศึกษา 6 มี 1141 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 2036 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.04 ของโรงเรียนทั้งหมด

ในจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กละนี้ เป็นโรงเรียนที่มี
ครูไม่ครบชั้น จำนวน 91 โรงเรียน มีครู 373 คน ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนและจำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มี
ครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู
สระบุรี	25	107
พระนครศรีอยุธยา	24	109
ลพบุรี	23	89
อุทัยธานี	16	65
ชัยนาท	3	3
รวม	91	373

แหล่งข้อมูล

สถิติรายงานประจำเดือนกันยายน 2527 สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อุทัยธานี และชัยนาท

สำหรับจังหวัดสิงห์บุรี และอ่างทองไม่มีโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น

โรงเรียนเหล่านี้มีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร ปัญหา
เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู ปัญหา
เกี่ยวกับตัวนักเรียน ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ฯลฯ ดังผลการประชุมปฏิบัติการ
เพื่อหาแนวทางจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีครูไม่ครบชั้น
ณ วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ระหว่างวันที่ 18 - 29 สิงหาคม 2523
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523: 13) สรุปปัญหาของ
โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นได้ดังนี้

1. สุขภาพของนักเรียนไม่ดี เพราะขาดแคลนอาหาร ผู้ปกครองยากจน เมื่อเกิดโรคน้ำไข้เจ็บ ขาดแพทย์ในการตรวจดูแลรักษา นักเรียนพูดภาษาถิ่น เวลาครูสอนไม่เข้าใจ ทำให้เกิดปัญหาในค่านการสอน

2. ในกรณีที่ไม่มีครูคนเดียว ต้องปิดโรงเรียนบ่อย ๆ เพราะครูต้องไปติดต่อบริหารราชการ ครูถูกเรียกไปช่วยราชการที่อำเภอและจังหวัด นอกจากนั้น การบรรจุครูซึ่งไม่ใช่คนในท้องถิ่น ทำให้มีการขอย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ทำให้ขาดครู

3. ครูมีความถนัดในการสอนเฉพาะบางวิชา แต่จำเป็นต้องสอนทุกวิชา ทำให้สอนไม่ได้ทุกวิชา

4. ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจากทางราชการไม่สนใจเข้าไปเยี่ยมเยียน บางแห่งถูกผูกขาดการ—ร้ายคุกคาม

5. ขาดอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน โต๊ะม้านั่ง มีไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

6. โรงเรียนตั้งอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลและกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก เป็นอุปสรรคไม่มีครูสมัครไปทำการสอน

สรุปได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับขอบบครองของสภาพแวดล้อม อันประกอบด้วยสภาพที่เป็นปัญหาของตัวเด็กเอง เช่น ไม่กระตือรือร้นที่จะเรียน สภาพแวดล้อมของครู เช่น จำนวนครูมีน้อย ขาดความอบอุ่นเพราะไม่ใช่ท้องถิ่นของตนเอง สภาพที่เป็นปัญหาของผู้ปกครอง เช่น ความยากจน ไม่สนใจเรื่องการศึกษา และสภาพแวดล้อมเชิงเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งยังมีผลกระทบต่อสภาพโดยส่วนรวมของประชาคมที่แวดล้อมตัวครูและนักเรียนในค่านที่ไม่สร้างสรรค์อีกด้วย สภาพที่เป็นปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่กักตั้นต่อภาวะสุขภาพของครู ทำให้เกิดความตึงเครียดทางจิตใจและอารมณ์ ประกอบกับครูต้องทำงานหนัก เพราะต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ในอาชีพ ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน อย่างไรก็ตามสภาพทางอารมณ์และจิตใจของครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่

ครบชั้นเหล่านี้ ยังอยู่ในระดับที่สามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขได้ หากทางราชการ จะได้นำสภาพปัญหาดังกล่าวมาศึกษา พิจารณาหาทางแก้ไข โดยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ความสนใจ ไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ และรับฟังความคิดเห็นของครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อประมวลความ คิดเห็นต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นแนวในการปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียน การ วางแผนการบรรจุครูให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ตลอดจนการนิเทศการ ศึกษา เสนอผู้บริหารระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาในการบริหาร งานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 6
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหาร งานและปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการวิจัยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6 เท่านั้น
2. เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานปัญหาในการบริหารงาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงาน และปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น ในงานบริหาร 6 ด้านคือ

- 2.1 งานบริหารวิชาการ
- 2.2 งานบริหารบุคลากร
- 2.3 งานบริหารกิจการนักเรียน
- 2.4 งานบริหารอาคารสถานที่
- 2.5 งานบริหารธุรการและการเงิน
- 2.6 งานบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ที่มีนักเรียนระหว่าง 121 - 359 คน และมีครู - อาจารย์ ทำการสอนไม่ครบตามจำนวนชั้นเรียน เช่น ชั้นเรียนมี 6 ชั้น แต่มีครู - อาจารย์ ทำการสอน 3, 4 หรือ 5 คน เป็นต้น

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6

ครู หมายถึง ครู หรืออาจารย์ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6

เขตการศึกษา 6 หมายถึง ท้องที่ 7 จังหวัด คือ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท และอุทัยธานี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการวางแผนการบรรจุครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น
2. เป็นแนวทางในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

3. เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการบริหารงานโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด แนวปฏิบัติ และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการ
บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดหลัก
สำหรับการวิจัย (Conceptual Framework for Research)

2. สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือขึ้นเอง โดย
อาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และรายงานผลการวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงแก้ไข

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

2.2 มีความรู้และเข้าใจการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น

2.3 เกี่ยวข้องกับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบ
ชั้น เช่น เป็นผู้บังคับบัญชา หรือ ครูดูแล หรือเป็นผู้รับผิดชอบโรงเรียนเหล่านี้ เป็นต้น
หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง
หนึ่ง ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้

เครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออก
เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) ไขตาม
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ วัย ตำแหน่ง อายุราชการ และ

วิธีการการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating-Scale) และชนิดปลายเปิด (Open-Ended) ใช้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิด มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และชนิดปลายเปิด (Open-Ended) ใช้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับปัญหา สาเหตุของปัญหา และปัญหาอื่น ๆ พร้อมแนวทางการแก้ปัญหา การบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น

3. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

3.1 กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6 จำนวน 91 คน นำมาศึกษา 73 คน โดยการเปิดตารางกำหนดขนาดของตัวอย่าง ของ เกรจี และ มอร์แกน (1970:608)

กลุ่มผู้บริหาร 73 คนนี้ สุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6 ทุกจังหวัด ยกเว้นจังหวัดสิงห์บุรี และอ่างทอง ซึ่งไม่มีโรงเรียนประเภทนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรที่เป็นกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 91 คน ออกเป็นกลุ่มย่อยแต่ละจังหวัด แล้วกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด ตามสัดส่วนของประชากร โดยการเทียบมีอยู่ทีใดคร่าวๆว่า ประชากร 91 คน นำมาศึกษา 73 คน ประชากรของแต่ละจังหวัดที่แบ่งไว้เป็นกลุ่มย่อยเป็นเท่าไรก็สามารถเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดได้ หลังจากนั้นก็สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากหาจำนวนตัวอย่างของแต่ละจังหวัด ผลการสุ่มตัวอย่างเป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น
เขตการศึกษา 6 และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากรผู้บริหาร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
สระบุรี	25	20
พระนครศรีอยุธยา	24	19
ลพบุรี	23	18
อุทัยธานี	16	13
ชัยนาท	3	3
รวม	91	73

3.2 กลุ่มครู ได้แก่ ครู หรืออาจารย์ ที่ทำการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ที่ผู้บริหารถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้
ร้อยละ 50 ของจำนวนครูแต่ละโรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple
Random Sampling) ใช้วิธีจับฉลากจากจำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
ที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6 ทั้งหมด 373 คน สุ่มตัวอย่างได้ 186 คน ทั้ง
ตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5. จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น เขตการศึกษา 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนครูทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
สระบุรี	107	53
พระนครศรีอยุธยา	109	54
ลพบุรี	89	44
อุทัยธานี	65	33
ชัยนาท	3	2
รวม	373	186

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถาม (Questionnaire) ไปส่งที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อความอนุเคราะห์จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่ทางการศึกษา และเก็บแบบสอบถามคืนโดยทางไปรษณีย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ วัย ตำแหน่ง อายุราชการ และวิถีทางการศึกษา จากแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 การจัดลำดับความสำคัญของงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ที่มีครูไม่ครบชั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Checklist) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ส่วนที่ 2 การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ที่มีครูไม่ครบชั้น ตามความจำเป็นมาก-น้อย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ที่มีครูไม่ครบชั้น ระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า $t - test$

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ที่มีครูไม่ครบชั้น วิเคราะห์ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ที่มีครูไม่ครบชั้น วิเคราะห์ดังนี้

- ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

- ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-Ended) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ ที่มีครูไม่ครบชั้น ระหว่างกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่า $t - test$.

การเขียนรายงานการวิจัย

ลำดับชั้นการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 เป็นวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย